

Előfizetési díj.

Vidkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hóvá a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

Az értékesebb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1875. utolsó negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

A keleti politika.

Budapest, oct. 2.

(A.) Külpolitikánk irányáról legközelebb rendkívül fontos és érdekes nyilatkozatok tettek. A magyar és az osztrák delegációk albizottságaiban Andrassy Gyula nyíltan és részletesen előadta azon álláspontot, a melyet a felmerült complicatiókban elfoglal. A külügyminiszter szóbeli felvilágosításai dusan kárpótlták a delegátusokat a vörös könyvről, a melynek hiányát ezúttal sem érezte senki, minthogy eredeti feladatát úgy sem érte el soha. A könyv ezúttal való elmaradását mindkét delegáció helyeselte s albizottságai felvilágosításért egyenesen Andrassy grófhöz fordultak, a ki fáradhatatlan buzgalommal igyekezett minden hozzá intézett kérdésre felelni.

De nemcsak az ő szavai derítenek fényt külpolitikánk törekvéseire. A magyar delegáció külügyi albizottsága jelentésében szintén nyilatkozott az ügyben s a magyar közvélemény e kérdésbeli fölfogásának lón szószólójává. Ez által jelentése szokatlan fontosságra emelkedik s messze túlhaladja a hasonló munkálatok körét. Fontos államokmány az, mely röviden, tartalmasan írja körül amaz óhajokat, melyeket Magyarország a monarchia külügyi vezetéséhez fűz. Egész program az, habár csak

fővonásaiban körvonalozva. Sokáig tartott, míg az albizottság szövegezni tudta óhajait; nehéz volt a munka, de teljesen sikerült.

A jelentés kiváltképen a keleti politika terén marad, mely jelenleg egyedül bir actualis fontossággal. Két alap gondolat vonul rajta keresztül, az a két vezéreszme, mely nélkül külpolitikánk a monarchia életérdekeivel veszedelmes összeütközésbe jutna. A magyar delegáció albizottsága határozottan az európai török uralom fenntartása mellett nyilatkozik s azon meggyőződését fejezi ki, hogy Ausztria-Magyarország ártalmára lenne minden területi változás, a statusquo bármint módosítása, mely a török állam közjogi szervezetében vagy területi viszonyaiban eszközölköznék. Határozott elítélése az ama délszláv ábrándoknak, a melyek a jelen lázadás alapjául szolgálnak s Európa nyugalma olyan gyakran háborítani merészlik.

De azért a jelentés nem mellőzi az emberiséget, a humanitást s az erkölcs parancsait s szintén a monarchia érdekében levőnek mondja a török keresztények siralmas állapotának javítását, művelődési, közigazgatási és gazdasági reformok létesítését ama tartományokban, a melyek eddig csakugyan elszomorító bánásmódban részesültek. Becsületes kormányzás által az alattvalók sorsát enyhíteni, reformok által a nép bajait orvosolni, de azért magát a török fenhatóságot és souverainitást fenntartani, ez a két fő eszme, melyet a magyar delegáció albizottsága kifejezésre juttatott s melynek folytán jelentése az egész magyar közvélemény óhajainak és nézeteinek tolmácsává lón.

De nemcsak a közvéleményé, hanem a külügyi kormányé is. Az albizottság jelentése Andrassy gróf közreműködésével, belenyugvásával nyerte jelen szövegezését s bátran azt mondhatni, hogy az okmány nemcsak az albizottság óhajainak, hanem a külügyminiszter programjának ad kifejezést. Minden gondolata, minden mondata a legbensőbb egyetértést manifesztálja Andrassy gróf s az albizottság közt s így igen természetes, hogy azok a nyilatkozatok, melyeket maga a miniszter későbbben szóbelileg tón, teljes összhangban állanak a jelentéssel.

Andrassy gróf e jelentést tegnap az osztrák delegatio albizottságában még lényegesen kiegészítette. Egész politikájáról szolt s válogatott szép szavakkal mondtatta el, hogyan értelmezi ő feladatát és hivatását. Béke a külügyekben, haladás a belviszonyok minden ágában, az anyagi jólét fejlesztése külkereskedelmi szerző-

dések útján, ezeket mondotta politikája vezérelveinek. Eddig sikerrel tudta valósitani e vezérelveket s a monarchia népei bizalommal és reménnyel néznek további, jövődöbeli tevékenységének eredményei elé.

A magy. delegáció október 1-én

tartott ülésében a jegyzőkönyv hitelesítése után elnök jelent, hogy a közös hadügyminiszterium meghívja a bizottság tagjait a steinfeldi mezőn f. hó 6-án a különféle szerkezetű ágyukból teendő lökísérletekre. Továbbá bemutatja özevgy Várady Gáborné beadványát, melyben a közös katonai kincstárnak az örkényi határban Pest vidékén a tüzéség hadgyakorlataira szerzendő terület iránt kötött szerződés helybenhagyását és a kialakított ár egy részének kifizetését kéri. Értesíti végül a bizottságot, hogy a bécsi hadszerelési bórpartársulat meghívja a bizottsági tagokat, gyári vállalatának megzemlélésére.

Jókai Mór bemutatja Gareis János, nyugalmazott kapitány folyamodványát, melyben az általa feltalált sima csőből kilöhető hosszölvegek megpróbálására szükséges összeg megszavazását kéri.

Pejachevich László gr. bemutatja a pénzügyi albizottság jelentését, Lónyay Menyhért gr. a külügyi albizottság jelentését és Házmán Ferencz a tengerészeti albizottság jelentését, mely a közös hadügyi költségvetési előirányzat azon részére vonatkozik, mely a haditengerészeiről szol.

Mind a három jelentés kinyomtatni és szétosztatni határozottat és Várady Gábor felszólalása folytán napirendre tűztetik, jelsül a külügyi bizottság jelentése október 7-ikére, a másik két jelentés tárgyalása pedig azután folytatlag azon sorrendben, a mint beadattak. Ülés vége 11 óra 30 perczkor.

A külföldi lapok kedvezően ítélik meg Széll Kálmán exposéját és még a magyarfaló „Augsburg. Allg. Ztg” is teljes elismeréssel viseltetik az iránt.

Az osztrák delegáció magatartásáról írja a „N. Fr. Pr.”

hogy kétséget sem szenved, miszerint a magyar delegáció példája után indulva, az osztrák is törölni fogja a külügyi költségvetésből a 20,500 frtnyi többletet. Mi pedig az ágyúk beszerzésének költségét illeti, az osztrák delegáció körében még mindig nem tudtak megállapodásra jutni a kért összegek mikénti megszavazása iránt s annak útját, módját keresik, miként lehetne nem egyszerre megszavazni a kért összeget. Most is ragaszkodnak a helyettesítő alaphoz való fedezés eszméjéhez.

A pénzügyi bizottság ülése.

A pénzügyi bizottság október 1-i ülésében Zsedényi Ede elnöklete alatt s Ördödi Pál jegyzősége mellett folytatta a közlekedési budget tárgyalását. A miniszter mindenekelőtt felvilágosításokat adott a „kötutak” címének függőben hagyott „különleges építkezések” rovatára vonatkozólag, a mely felvilágosítások után a bizottság az egész rovatot megszavazta. Az „előre nem látható kiadások” és „elemi rongálások helyreállítása” című rovatok a miniszter felvilágosítása alapján — 9000 forint törlésével — egyesítettek. A vasuti s hajózási felügyelőség hivatalnokainak működési pótlékaira vonatkozólag a miniszter közölt a bizottsággal néhány okmányt.

A bizottság a miniszter s több tag által kifejtett opportunitási indokok alapján megszavazta a működési pótlékokat, elfogadván Csenyery azon indítványát is, hogy a bizottság helyesli ugyan egyes kiváló tehetségek jutalomban részesítését, de nem a működési pótlékok rendszeres fenntartását s óhajja, hogy a kiltásra helyezett közigazgatási reformnál a miniszter a működési pótlékok megszüntetésére is tekintettel legyen.

A víziutak fenntartásának és építésének előirányzatát a bizottság, a miniszter s Hieronymi államtitkár felvilágosításai után, minden levonás nélkül megszavazta.

A műszaki egyének kiképzésére s utazási ösztöndíjakra előirányzott 3000 frt megszavaztatott. Vasuti gyakornokok kiképzésére a miniszter — a kereskedelmi akadémia vasuti tanfolyamának megszüntetésével — 5000 frtot irányzott elő. — Az új vonalak tanulmányozásába előirányzott 10,000 frtot a bizottság megszavazta.

A nyugdíjak előirányzata minden vita nélkül megszavaztatott.

A rendkívüli szükséglet czimeit vétetvén ezután tárgyalás alá: a budapesti Dunaársz/szabályozására előirányzott összeg (606,000 frt) a miniszternek s államtitkárnak felvilágosításai után — megszavaztatott. — A fumei kikötő építésének előirányzatát — a miniszter előterjesztésében kifejtett módosult építési terv szerint — a miniszter eljárásának helyeslésével megszavazta. — A rendkívüli szükséglet utolsó czime — a budapesti össekötő vasut előirányzata — szintén minden változtatás nélkül megszavaztatott.

A magyar királyi államvasutak és gépgyár bevételei 8.100,000 frttal vannak előirányozva. A tényleges jövedelem 2.400,000 frt van téve; mit a bizottság egyik tagja sept. végeig bejött 1 millió tiszta jövedelem dacára magasnak talál felvéve. Fölhozott a salgótarjáni vonalra vonatkozó 500,000 frtos kövelés is.

A miniszter kijelenti, hogy 200,000

frt kiadási tétel törlés mellett csak az idei rossz év bevételeit vette számításba.

Simonyi Ernő kérdést tesz, hogy való-e, hogy a szilenziai község oly olcsó áron szállítatnak be, hogy azzal a hazai nem versenyezhet. A miniszter azon felvilágosítást adja, hogy a kedvezmény nem nagy, a miben ezen szén részszül; de részint jobb minősége adja megaz előnyt. Különbzen igéri, hogy az itteni község versenyképességre tekintettel lesz.

Kérdés merült fel a tiszai vasut differenciális tarifákiránt is. A szerződés mindenestre revideálatni fog.

Sennyey Pál b. szintén sokalja a felvett bevételt, ő nem merné 1.800,000 frttal többre tenni; megtámadja a kiadási költségeket is. Ajánlja, hogy az egész czim alatt csak 5.136,000 frt mint pausalis összeg szavaztassék meg. A miniszter elfogadja az összegnek pausalis megszavazását.

A bizottság az összeget, mint a maximális tételt megszavazta.

A fedezeti tétel, 560,000 frt fölött vita támadt, melyet többen magasnak találnak, a miniszter azonban ragaszkodván a tételhez; a többség az előirányzatot megszavazta.

BELFÖLD.

Felvincz, 1874. sept. 30.

(Két ünnepély.)
(Vége.)

Megható jelenet volt, midőn az őszbe vegyült egyh.-megyei főpásztor a népség öröm s hála könyhullatása közt — ő maga is elérzékenyülve — még ifjai tüzrel és lélekkel, erőteljes érz hangján bocsátá fel buzgó halálját a kegyelem atyjához s kéré a segédelmet hátra lévő életére. Beszédében szerény szavakkal ecsetelvén egész élete történetét, annak különböző fokokénti változatait, a munka köre, melyet elfoglalt, eső imában kérte az ég áldását egyesekre, egyesületekre, a fels. kir. házra s az őszves emberiségre. Nem egy ifju pap irigyletével az ősz pátriárcha kenetteljes szavait, erőteljes érezhangját s gondolhatta: vajha, midőn az idők sorján e drága életnek ki kell alunnia, érdemeivel, emlékével együtt maradhatna fen érezhangja is. A szónokokat fellépésükkor ágyu lövés üdvözölte. Szépek voltak a templom koszorúi, szépek az azokon díszlő virágok . . . de szebb volt azoknál az őszinte részvétel, a kegyelet nyilvánulása; szebb azon hölgy-koszoru a karban, mely jeles és szép érzéssel bír Makkai Márton vezetése alatt oly megható himnuszokat zengedez. Köszönet, szíves köszönet a közreműködőknek.

Az ünnepély végével a tisztelgők hosszú sora kísért a jubilans egyh. férfit a paplakba, hol egyesek és hivatalok bémutat-

Mindennap több ízben meglátogatta őt, mert háza közel volt a tanácsos mostani lakásához. Minden este maga készíté el az öreg ur theáját és addig nem nyugodott, míg ez, ki nem jelenté, hogy most már éppen oly jól el tudja mindig találni, mint Hilda szokta volt.

— Oh bár csak Hilda is itt volna! — sohajta fel gyakran Róza — akkor tán a szegény Ferdinánd is boldog lehetne még; mert végre csak meglágyulna szíve Hildának, látva, mennyire megtért a szegény fiu. Vagy mit gondolt kedves nagybácsi? Hilda ugyan több ízben erősíté, hogy semmi esetben sem kötné össze sorsát a Ferdinándéval; de én nem tudom hinni, hogy ez valódi komoly elhatározás lenne, midőn egyszer már szívből szeretete őt.

— Az elsőben semmi kétségem sem lehet gyermekem, az utóbbi nem tudhatjuk egész bizonyossággal — viszonzá komolyan az öreg tanár; — de Hildának szilárd elhatározása, vas jelleme van és hinni akarom Róza, hogy ha Mannerstedt úgy viselte volna magát irányodban, miként Ferdinánd tett Hildával — a mi persze képzelhetlen, hogy megtörténjen — te is követné a Hilda példáját.

— Az már nem éppen olyan egészen bizonyos, kedves nagybácsi — szolt Róza sohajva.

— En végtelenül szeretem Mannerstedtet s isten tudja mi mindent megtudnék neki bocsátani.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

VIII.

Az öreg ur látogatása. — A tanácsos újabb zavara. — Ferdinánd kapitány határozata.

(Folytatás.)

— Oh kedves Widen, minő bajosan is fordul fel te a dolgokat! Némely dolgok csak akkor lesznek világosak előttem, ha az én szememmel tekinthet azokat. Nem vetted észre, hogy Ling tanár magát értette a térről alatt? S nem hallottad, midőn mondta, hogy ő mindig ellene volt a kapitánnyal tervben volt házasságnak? Mind ez napnál fényesebb világot vet az egészre; s ha még ehhez hozzá vesszük Rózának öreg barátjánál tett gyakori látogatásait, s öröm ragyogó arcát,

valahányszor e látogatásokból naza tért — mert a leányunk mindenben különbözik izlése a másokétól — úgy azt hiszem, nem sok bizonyítékra van még szükségem, hogy megerősithesd nézetem valószínűségét. Most reményem, érted már az egésznek összefüggését, nemde öregem?

— Nem, kedves öregem, bizonyára nem értem, s bocsásd meg ha azt hiszem, hogy ez uttal szokott éles látásod cserben hagyott, és balúl magyaráztad a dolgot; mert lásd, ha róla volna szó, azt hiszem most ideje volna megházasodnia, de reá nézve ez rég elmúlt dolognak tekinthető. Ez okon képtelenségnek is tartom e feltevést.

— De kedves Widen — szolt a tanácsosné panasza hangon — már hogyan tudsz oly makacs lenni! Nem voltam-e én mindig éles eszű a dolgok megítélésében, s nem pillantottam-e mindig tisztán és helyesen át a körömbé eső körülményeket? Eddigél teljes bizalmadat helyezted nőd belátásába, s vélemény nyilvánításába; de úgy látszik, az idők sok tekintetben megváltoztak — igen, úgy van; ez már a dolgok rendes folyása. — E szavak után a tanácsosné jónak látta néhány oly könyvet ejteni s sohajást hallatni, melyekkel képes volt rendelkezni minden alkalommal, ha férje által magát megsértettnek képzelte.

— Ugyan édes Brigitta Mária, már mi-féle gyermekeskedés ez megint? — szolt a tanácsos, nyájás, hiszélő hangon nejehez.

— Én mindig szívesen elhiszem neked a mit mondasz, s legkevésbé sem kétkedem éles látásodban, sem nem vonom kétségbe szel-

lemi tehetségedet, mely már régóta ismeretes előttem, s miután semmi sem lehetetlen az ég alatt, úgy lehet ebben is igazad; hanem bár miként álljon is a dolog, azt semmi esetre ne feledd édesem, hogy Rózának semminemű kérdéseket tenned, sem legkisebbet is e gondolatból előtte nyilvánitnod nem kell.

Néhány héttel ez éppen most változt jelenet után a tanácsos ujan bérrendezett irodájában ült, jó kedvvel beszélgetett üzlettársa M . . . urral, egy jó nyereséget ígérő ügylet fölöl, melybe az új cég éppen most akart bele fogni. E kereskedelmi szerkezetben, melyet Ling tanárnak oly szerencsésen sikerült létrehozni, Widen ur mint annak lelke, M . . . ur pedig mint a test, volt tekinthető, mint a mely egész hévvel és igyekezettel enged az uralkodó erőnek, de egyszersmind oly szilárd-ság és higgadságot fejt ki, mely lehetlenné teszi a lélekre nézve alárendelt társának segélye nélkül bár mit is létrehozni.

A mellékszobában ültek a fiatal irnokok íróasztalaik előtt s serényen és szorgalommal hajtották végre kiszabott munkájukat. Az egész ház valódi kereskedői kinézéssel birt. A felső emeletben a tanácsos lakott családjával és M . . . ur, egy egészen régi modoru aglegény, megelégedett a földszinti szobákkal, melyek neki több kényelmet is nyújtottak, miután össekötöttetésbe állottak az irodával. A kereskedelmi tanácsosné kezdte fejét ismét fennhordani s oly módon köszönté az ablakból régi ismerőseit, mi világosan mutatá, hogy szándékában áll még boszút állni azon hideg közönyért,

mit az elmúlt hónapok alatt tanusítottak irányában. Mostani lakása ugyan nagyon jelentéktelen volt, hajdani fényes palotájához mérve, melyben akkor uralkodott; de azért még is paradicsomi hajlék volt, azon kisszerű kunyhóhoz képest, a konnét most jött ide; és mindent összevéve, a jó asszony igen jól és boldognak érezte magát térs, világos lakásában.

De a család leghalásabb és boldogabb tagja valamennyi között mégis csak Róza volt. Ragaszkodása és halája, öreg nemeslelkű barátja iránt minden nappal megújult. Mélyen és bensőleg érzé, mennyivel tartozik ő az öreg tanár gyöngéd szeretete és gondozkodásáért. Egész biztossággal neki tulajdoníthatta szülői részéről, azon finom eljárását, mely szerint soha egy szóval sem hozták elő többé a Garbennel való össekötöttetés eszméjét.

Midőn átadta atyjának válaszát, melyben a nagy kereskedő ajánlatát visszautasítja, ez nyájás hangon csak annyit jegyzett meg:

— Ugy kedves leányom, tehát már elkészítettél leveled? — s a mama legedesebb mosolyával utána tette: Isten őrizzen megminden szülot oly oktalanság elkövetésétől, hogy gyermekeiket ily fontos ügyben erőltetni akarják — s ez idő óta senki nem említette többé a dolgot.

Ép oly kevésbé hozott szóra a többi ága is ez ügynek, miről az öreg tanár meghagyta, hogy szó ne legyen. És így jelenleg minden jól ment.

Ki volt boldogabb Rózánál! De ápolta is gyöngéden, egész szeretettel az öreg Ling tanárt.

ták tiszteletüket; az egyh. megyei világi képviselők részéről 1. Zudor Károly s az udvaron egybesereglett egyház tagjainak élén t. Magyarai Pál urak kenetteljes szavakban fejtették ki terjedelmesebb üdvözléseiket. Önként érteődik, hogy nt. Basa Mihály ur minden hozzá-intézett szónoklatra a természet urától bőven nyert ékesen szólással — ki nem fáradva — sőt fokozott lelkesedéssel felelt vissza. Szép ünnep volt, minőt Vincz városa s egyháza még nem látott! s ősi szokás szerint nem hiányzott a kedélyes, vig lakoma s a pohárköszöntések hosszu sora sem. Első poharat emelte a nt. esperes ur a legelső magyar ember a „Király-ért, felséges királyasszonyunkért s utána nt. Elek K. gen. notárius ur elötték a jubiláns férfit, az 50 éves agg, de lélekben ifju szolgáltatást, mint szintén gr. Mikó I. ő exja megbizottja tolmácsolta ő exja érzelmeit.

Utánuk Magyarai P. Eltette az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház főpásztorát, a kitünő egyházhivatalnok, kiváló egyházzónok s a tudományok fölkenjtét ft. mltszs Nagy Péter urat. Hegedüs L. hivatkozva az egyházkerület különböző részeiből küldött üdvözlőtekre, felmutatva az épen most kapott sepsi egyházmegyéjét s épen Egerpatarkáról kelteve, hol tiszteletünk tárgya az élet első éltető levegőjét beszívta, az udvarhelyi egyházmegyéjét, hol először merített a tudományok forrásából, ezek koronájaként eltette a személyesen megjelent gy.-fehérvári egyházmegye érdemes esperesét, egyházkerületi közfőjegyzőjét nt. Elek Károly urat.

Hegedüs J. nemcsak az egész ref. anyaszentegyház; hanem a haza snemzet köz nagy főfőrá gróf Mikó Imre ő exciájára emelte poharát szünni nem akaró lelkesedés s éljenzések között; Garda J. ha szintén különböző utakon is haladó, de egy közös czéban összetalálkozni kellett testvéri szeretetben üdvözölte rom. cath. plébános nt. Szabó János urat. Barabás J. tiszteletünk tárgyával s a mai ünnepélyvel annyira összefort vincezi ref. egyházat és várost. Sándor J. Aranyoscsék tisztségét, annak fő- és alkirálybiráját köszöntötte; mig Felszegei S. a 6-ik hatalmasság a nevelés ügye itt levő buzgó apostolat Gáspár Jánost eltette; Zatureczki K. a n.-enyedi tanári karra, annak itt levő tagjaira s különösen Hegedüs Jánosra, mint az ünnepély egyik szónokára emelte poharát. Dr. Kovács O. a régi jó táblabírák képeben eltette Zudor Károlyt, Magyarai P. az egyh. megyei előljárást az annak hivatalnokát Hegedüs Lajost; Kállai S. Magyarai Pált, mint Vincz városa s a ref. egyház felépülésének, virágzásának főtenyezőjét, Hegedüs J. az őszbe vegyülő, de szellemben ifju képviselőt Felszegei Samut.

De kigyőznő elősorolni mind azon lelkes pohár-köszöntéseket, melyek mind megannyi lelkesedés szikrái voltak s melyek talán ad infinitum folytak volna, ha az 53 tagból álló vendégkoszorú nagyobb része nem siet a Tordán megnyilvánó vándor gazdasági egylet ismerkedési estélyére.

Igy folyt le a mai ünnepély: adjon isten sok ily napot egyh.-megyénknek. r. l.

Vogt Károly,

a hasznos és kártekonny, a rozslu ismert és rágalmazott állatokról.

Fordította:

Lakatos József.

Negyedik felolvasás.

Éti biga. (köz. osiga) Ennek vándorlászai és el-lenségei. A giliszták és azok izomereje. Monda a szét-vágtott és ujbló összenőtt gilisztáról. A henge. Egy porosz tiszt kalandja. Az ászkák és pankányok. Az átkák és kollansok. Hahnemann és a rühök. Ezeknek szaporodása az élelmiszereken. A sajt és szövő atka. A szóvr. A pókok: a hálót szövő és hálót nem szövő, vagy vadász pókok. A taranti likács. Ennek csipése, lakása és szíve.

(Folytatás.)

Ezen művészi tapeczirozás nagy hasznára van a likácsnak, mert az egyrészt megóvja vá-racsát az összeomlástól, másrészt benne tisztaságot eszközöl és a likács karmos lábainak az ide s tova szaladgálást nagyon megkönnyíti. Ezen tetőzet néha hiányzik ugyan, hanem csak nagyon ritkán, mert haszná, jobban mondvá széksége, elkerülhetlen.

A belső építmény általa védve van az esővíz becsorgásától, s a bejárásat megóvja a heves szélrohakok ellen, sőt a likács táplálko-zását is elősegíti, mert a legyeknek és rovarok-nak a sima tőren mintegy nyugvóhelyül szolgál.

A t. likács utalatos és szörös rabló pan-kány; de az embernek annyira nem ártalmas, hogy igen könnyen meg is szelidíthető, és ak-kor az ember markából az eleven rovarokat ügyesen fogdosza el.

Laktársul azonban mégsem szertném, mert a testén levő piros őv daczára sem igen kel-lemes látvány, s ha nagyságát tekintjük hara-pása, illetőleg csipése, minden vesélytelensége mellett sem valami kedves élvezet.

Ö t ő d i k r é s z.

A rovar és annak természeti minősége és fejlődése. — Az alcák és bábok. — Az átalakulás. — A rovar-pék: ezeknek hova és miképp rakása. — Az alcák ta-

Az Olt mellől, octb. 1. 1875.

(Közpanaszok.)

Üdvös törvények csak könyvtár diszei sok-szor azoknál, kik e törvények őreiként vannak felállítva, vagy állottak önként fel. S nem egy-szer történik meg, hogy ezek érdekei fogor-nak kockán, a hivatalnok hanyagsága, lelkiis-meretlensége miatt.

— Szűk falak között falra hányt borsó ez, — monda uram bátyám — s ha barátom-nak ily eszméi az igazság érdekében csak ba-rátságos szobában mondatnak el, senki malmára nem fog vizet hajtani, de ott hohogy ország hal-lja meg szavát, a sajtóban, igen is hatása le-het igazságos beszédének.

Felvesszük tehát a tollat, s szólunk; de nem írási viszketegeből, mert erre semmi érdek nem ösztönözhet, hanem szólunk azért, hogy tisztuljon a közügy helyen-helyen beborult ege.

Egy állam élete csak úgy állhat fenn bi-zatosan, ha az államot alkotó apróbb részek, ke-rületek, községek betöltik azon helyet, mely számukra ki van mutatva. Ez áll az egyesekre is, különösen pedig azokra, kik magán élete össze van kötve a közügygel, s kiknek ennek szolgálata kenyeret biztosít éltök fenntartására. Bátran megkivánhatjuk azért az ilyenektől, hogy köteleiket hiven teljesítsék. Egy hibás kerék a szekérben megakadályozza annak járását; több rossz kerék járhatatlanná teszi. A közügy gépe-zetében munkálódó erők jó vagy rossz akaratá-tól, igyekezetétől függ annak életrevalósága. — Beszéljenek azonban a tények. Mig Udvarhely-szék csaknem minden községeiben s általában pedig az egészen megismerjük, hogy a közügy lelkiismeretes, kellő szakértelemmel bíró embe-rek kezébe van letéve, addig Felső-Fehérme-gye egy pár községének vajmi szomorú sors jut osz-tályrésztül. Az Udvarhelyszékhez tartozó, de at-tól kissé távol eső Bardóczszék községeinek ügyei annyira jól rendezettek, hogy bátran elmond-hatjuk, miként egy vagyasi községi bírónak érdemei messze tulszárnyalják a hídvegi járási szolgabírósgát. Egy ottani községi jegyző, ki gymnasiumi tanuláson kívül, saját erején és szor-galmán jutott a jegyzői pennához, felér sok ily-an körjegyzővel, mint a milyen Ürmös-Ágos-tonfalva és Felső-Rákosnak van; mert amaz hivatali szorgalmával elfeledtetni a netaláni hi-ányokat, míg ennél a hivatal csak névleg van, tényleg azonban vajmi kevés hivatalnokai mun-kát mutat fel; nem számítva természetesen, hogy a fizetést rendesen felveszi.

De szóljunk világosabban. Felső-Fehér-megye belkerületében a felsőrákosi-ágostonfalvi és ürmösi körjegyző június, július, augusztus és szeptember hó folyamában kétszer jelent meg F.-Rákoson és Ágostonfalván. Alkalmunk volt belépillantani a felsőrákosi község jegyzőköny-vébe, hol a körjegyzői intézmény életbe lépése óta egyetlen egy községi határozat, magánügy-ben felvett tárgyalási jegyzőkönyv sincs beve-zetve. A kisebb községi kihágások, harmincz forintig az adósságos ügyek a körjegyző előtt tárgyalandók, hová forduljon a panaszló, ha kör-jegyzője a helyett, hogy kétszer hetenkint — kö-telessége szerint — megjelenjen községeibe, azt

lanksága. Bogarak v. téhélröpk, hártáröpk, reczés röpk és hernyók. — Az alcák életmódja. — Alcá-zott és mintázott bábok. — A báb átalakulása. —

Ertekezésem eme és következő részeiben a teremtés koronájával bizonyos tekintetben folytonosan ellenséges lábon álló óriási, legtöb-bnyire repülő táborral akarok foglalkozni. A több-nyire kicsiny, alig feltűnő állatok nem mint egyesek, hanem mint tömegek ártalmasko ne-künk, és segítik bebizonyítani azon tételt, hogy az állatok befolyása a földfelületének talaj, és gazdasági viszonyaira annál nagyobb, minél ki-sebbsé magá az állatfaj. A gorsósi ázalagok, a parányi gyöklábuk, a szembe nem tűnő habar-czok egész hegyeket emeltek már, míg a ha-talmas élelántok és orszarvuak csak néhány csontot hagytak hátra.

Epen így áll a viszony ezeknél is. A vad-kan és szarvasok által okozott kár, még ott is például, hol a fejedelmi önkény a vadászat nyuj-totta időtöltést többre becsüli, mint a földmí-ves fáradozását, még ott is — mondom — ezen kár távolról sem áll arányban amaz óriási pusztításokkal, melyeket a hernyók, légypondrók, sáskák és többféle jelentéktelen rovarok képesek okozni.

A rovarokat ma nap izálatoknak ismer-jük, melyeknek testök három jól elkülönített részre oszlik. Ezek a fő, mell, és az utó test-része, melyekmindegyike ismét néhány gyűrű-ből áll s egészen sajtáságos működést folytat. A főn — egy kifejldött rovarnál — minden körülmények között legalább két különböző ala-ku és nagyságú tagokat csáp van, mely fa-lamok egyenlőn használatnak tappintó, szagló, s talán még hallszervül is. Továbbá ezen lát-hatók a többnyire összetett és gyakran rendki-vül nagy szemek is, melyekhez olykor még egyes apró, pontszerű szemek is társulnak. Ezen szemeket a kifejldött rovaroknál legtöb-bnyire mindig fel lehet találni, ellenben az ál-cáknál azok nagyon sokszor hiányznak. Végül a fő alsó részén vannak a még rendkívül sokféle rágó szerek felagatva, melyekről majd később még meg fogok emlékezni.

(Folytatás következik.)

csak 4 hónapoként teszi.

Mai papság hivatalos községi bizonyít-ványt körjegyzői aláírás nélkül nem lehet ki-állítani; s egy községben alig van nap, hogy ilyenre szükség ne legyen. Mit tegyen a nép? Pélelemből nem panaszol körjegyzője ellen; mert véletlenül megtörténhetik még az is, hogy a körjegyző felett közvetlenül álló szol-gabíró annak épen testvér bátyja.

Van azonban eset, midőn a körjegyző ön-kéntesen megjelenik az említett községekbe. Igy pl., midőn következik a sorozás. A kato-na kötelezettség alól menekülőndő ifjak fel-lesznek szólítva, családi kimutatásokat készíteni s a körjegyzőhöz 5, írva is 5 ftot vinni; azok, kik a mult évben menekültek 5 ftért megújíthatják kérelmeiket. Próbáljon aztán valaki két frttal mással iratni!

Nem csoda tehát, ha a nép zugolódik — a különben czélyszerű — körjegyzői intézmény ellen s azt csak hivatal sportirásnak tekinti, mert ez intézmény életbelépése előtt egy-egy falusi jegyzővel jobban boldogulhatott, mint ilyenszerű körjegyzővel. Nem csoda végre, ha a nép bizalmatlan lesz a kormány iránt, mi-dőn a törvények betöltése ily lazán megyen.

Háromszéken, Udvarhelyszéken a főbb hivatalnokok megvizsgálják alárendelteiket, meg a körjegyzői irodát s a hanyag körjegyzőt ha-mar körutra bocsátják jegyzői penna nélkül. Szentannui voltunk, midőn Háromszék főispánja Szentiványi Gyula ő méltósága a baróti jegy-zői irodát megvizsgálta s abban a hiányokat — a mi nagyon kevés volt — feltüntetve, a többi felett megelégedését nyilvánította.

Udvarhelyszék főispánja Dániel Gábor ő méltósága is nem egyszer döcögztetett kocsiáj-val az etédi köves úton, vagy a korondi ka-lendán dűlői, s körjegyzői irodákat vizs-gálni. Gondolom ha ez történetnek F.-Fehér-megyében is, mindjárt tisztelni kezdene a za-varos Olt, melynek zavarában ma sokan ha-lásznaknak.

Ne de már most! szakadjatok reánk he-gyek és halmok, fedezetek el minket, ha szán-kat befogni nem tudók. Am legyen. A for-rás, honnan ezeket merítettük, tiszta, s ha köz-ügyünk lazult állapotát az ilyen forrásokból nem öntözgetjük, elszárad az, ebben a sok esős időben is.

Tovább azonban ezuttal nem folytatom. Közelebből lesz alkalmam még más tárgyakat szellőztetni, ha úgy jön öntözgetni, ha csakugyan addig F.-Fehérme-gye fő és érdemes alispánjai nem mondanak vetet a dolgok ilyesen szomorú folyamának.

A messiást a zsidók, a szentleket az apostolok erősen várták; de nem úgy, mint mi a megyék politikai rendezését. Sovárogva kiált-juk azért: Felső-Fehérme-gye! Mikor jön el a te el-fel-béosztásodnak országa.

Rikai birtokos.

Deés. 1875. oct. 2.

(Törvényhatósági közgyűlés.)

Belső-Szolnokmegye törvényhatósági köz-gyűlése f. év sept. 29-én kezdetét vevén, csak tegnap d. u. 3 órákor ért véget.

A gyűlést főispán báró Bánffy Dezső ur ő méltósága sept. 29-én d. e. 10 órákor ékes beszéddel nyitotta meg. Előadta, hogy azon rövid 3 hó óta, midőn utolszor volt alkalm a bizottsági tagokkal együtt lehetni, az alatt al-kotmányos életünkben sok történt s mindenek-felett a legnevezetesebb a már lefolyt orszá-gos képviselőválasztások, melyek által azon közbizalom, mely teljes odaadással nyugszik a kormányban, hatalamnak nyilvánult s nyilvá-nul azon általános óhaj, vajha e kormány erős és állandó volna. De a kormány erős és álan-dó is fog lenni — így folytatta — azon óriási többség által, mely az egybegyűlt parlamen-ten mint szilárd védőfal áll háttérében s rövid feléves uralma alatt már több ízben adta jelét, hogy kormányzatában nem tétozav, hanem ha-tározottan intézkedik.

Előadta továbbá, hogy a lefolyt 3 hó alatt főispáni köteleme szerint ellenőrzési és felügyeleti jogánál fogva a megye nagyobb ré-szét beutazván, több tisztviselő eljárásait meg-vizsgálván s a közigazgatás különböző ágaza-taiba betekintvén, az azokban észlelt hiányo-kat a törvényszabta módon orvosolta s ott, hol székség mutatkozott, a rendtelenség elhárítá-sára a kellő szigort is alkalmazta. Időközben üresedésbe jött tisztii állomásokat helyettesítés útján betöltött, mely állomásoknak választás útján törvényszerű betöltése a jeleni közgyű-lés egyik tárgyát képezendi. Előadta végül, hogy néhai császári és apostoli király V. Ferdinánd ő felsége elhalálozása alkalmából a gyász istentisztelet Deesen a megye szé-kelyén is ünnepélyesen megtartatván, ez alka-lomból úgy a maga, mint a megye közönsége nevében a hódolat teljes őszinte gyászérzetet a király ő felsége trónja elé juttatta, ezen gyász-esettel szemben annál örömteljesebb volt azon nyilatkozat, melyet a saját és a megye közö-n-sége nevében ő felsége mult augusztus 28-án megünnepelt születésnapja alkalmából szintén a magas trón számolyához juttatott s hogy

felsőes uralkodónk kegyeskedett e részvét- és szerencsenyilatkozatokat legkegyelmesebben tu-domásul venni. Az imént említett két királyi leirat nyomban felolvastatván, utána a tárg-y-sorozat következett s mintán a törvénycikkek kihirdetve lettek, fogott a közgyűlés a szőnye-gen levő ügyek elintézéséhez.

Belügyi magyar királyi minister urnak — a megye részéről egy egyénnek állami se-gélyen tűzoltói minőségben leendő kiképzetése végett — lehetolt felhívása folytán e czél-ból Bánay Sándor deési orvos választat-tott meg.

A megye területén állapított katasteri bizottságokban időközben megürült bizottsági tagsági helyek a pénzügyi ministernek erre vonatkozó rendeleté folytán betöltendők lévén, a megye bizottsága e jogát a főispán ur ő mltsgára ruházta át s megkérte, hogy valamint most, úgy a jövőben üresedésbe jöhető bizottsá-gi helyeket kinevezés útján töltsse be.

Főispán ur ő méltósága — mint a folyó évi május havi közgyűlés határozatával felkért bizottság elnöke — jelentvén, hogy miután a királyi törvényszéknek Deesen való meghagyá-sa a bizottság sikeres és eredményteljes eljá-rását tanusítja, — örvendtes tudásul vétetett.

Ugyan csak főispán ur ő méltósága a jelen közgyűlést megelőző napon a törvényben gyökerező jogánál fogva a központi közigaz-gatást, árva- és gyámhatóságoknál, Deés ren-dezett tanácsu városánál s a járási szolgabi-ráknál megtartott számonkérő szék s eleletéről a jegyzőkönyvet felolvastatván, miután alig két három szolgabírónál fordultak némely apró és igen jelentéktelen hiányok, örvendtes tudásul vétetett.

Ezzel kapcsolatosan indítványoztatván, hogy miután tapasztalatok szerint a skontrá-lis szék olyatén módon való megtartása, hogy a szolgabírák a központba idéztetnek s minden könyveiket s irományaikat magokkal hozni kénytelenek — terhesnek s czélszerűtlennek bi-zonyult be — a szolgabírák megtartása, czél-szerűbb módokat szerint eszközöndő volna, — határozattal szívesen, belügyminister ur ő nagyméltósága az iránt, hogy a törvény e te-kintetben való módosítása iránt a képviselő-ház elé törvényjavaslatot terjesszen — felira-tilag keressék meg.

Nézetünk szerint a számonkérőszék sike-resen csakis az illető hivatali székhelyén len-ne megtartható, minthogy azonban a mostani törvényes gyakorlat szerint olyoztagnak a szolgabírói állomásokra való utazása nehézsé-ges, talán lehetne azon közvetítő módot tör-vénnyre juttatni, s talán elég czélyszerű volna, hogy ha a főispán, alispán s még egy bizott-sági tag évente egyszer, minden egyes szol-gabírótól minden előzetes hírtétel nélkül meg-lepne, ugymondva ravancsolna; mert — hogy egyik bizottsági tag szávaival éljek: — a mely szolgabíró e bizottság január vagy július 1-én rendben talál, rendet talál annál decem-ber 31-én is, mig ellenben a mostani módo-zatok szerint, tudván a szolgabíró, hogy ő a közgyűlés előtti napon könyveivel, jegyzeteivel sat. a központba szontrolra behívatik, igyekez-ni fog ez időre azokat különbszen rendezhozni, mig ellenben belkezelése ki tudja minő zilált lehet, szóval rendes scontro csak az illetők bi-vatali székhelyein történhetik.

Az alispánnak a törvényhatóság állapo-táról szerkesztett jelentése megnyugtató tudá-sul vétetett. Az árvaszék ügykezelést illetőleg pedig az állandó választmány utasítottat, hogy egy harmadik árvaszéki ülnöki állomás rendszeresítését céljából a megyei szabályren-delet idevonatkozó részét módosítván, javasla-tát a jövő évi tavaszi közgyűlés elé terjeszteni igyekszik. Minthogy az ezen harmadik ülnök-nek beállítására iránti indítvány nagyobbára csak azon okból tétetett, hogy az árvaszéknél a multból (f. évi május 10-ig.) felszaporodott hátrálékok gyorsabban feldolgozhatassanak, a megye alispánja indítványát folytán olyatén in-tézkedés tétetett, hogy az árvaszéki jegyző elő-adói minőségben alkalmaztatván, ennek tisztét is a közigazgatási igazgató — ezen állásával egybekötött teendői mellett — veendő át.

Olvasottat deési adótárnok Algáczí Lá-zárnak egy javaslata, mely szerint tudatván, hogy a megye lakossága s dícséretére a nagyobb birtokosságának, épen a köznép mintegy két-száz ezer forinttal hátrálékos, melynek behajtása azon okból, mert nála a kormány hatalomössz-pontosítva nincs, a rendelkezése alatt álló kö-zezgekkel és eszközökkel alig lehetséges, kérte a megye bizottságát, hogy a járási szolgabírák a vele megállapítandó módokat szerint az adók behajtása körüli közvetlen működésre utasítsassanak. E javaslat kezdetben visszhang-ra nem, sőt egyeseknél épen ellenszenvre ta-lált, miután azonban az adók behajtása iránt ez év augusztusában lehetott pénzügyminis-ter leirat, mely szerint a községi tisztviselők az adóbehajtásról törvény által megszabott köte-leltségeik pontos teljesítésére utasítottak — felolvastatott s az épen jelenlevő adótárnok főispán ur ő méltósága felhívására beterjesztett javaslatát korrekt szónoklatban kibővítvén, szó-val előadta: hogy az idő, melyben a törvény-

hatóság a községek behajtását régi ohajához pest ő maga saját közegeivel eszközölheti elérkezett s hazafias törekvését leginkább m-érvényesítheti, a midőn az idei jó termés fo-tán szolgabírái által a községi előljárók ut-az adó népre alkalmazandó szigorral, az ő behajtása körül eredményeket mutattak fel — elhatározatot: hogy miután a felolvasott r-adszteri rendelet folytán tett alispáni intéz-dés sem szűlte azon kívánság eredményét, ho-gy az aggasztó számban felszaporodott adóhát-lékok befolyanak; az adótárnok előterjeszté-nek hely adatik, az helyesléssel fogadtatik; a járási szolgabírák és Deés város polgármeste-pedig utasítottak, hogy az adótárnoknál me-állapítandó módokat szerint a törvény sz-lemeben s annak korlátai között az adóv-rehajtás körül ők magok s közegeik közvet-nül működjenek. Ime egy eklatans bizonyíték annak, hogy a pénzügyi hatóságok a megyi kormányzattal összműködésbe hozandók; ha z adótárnok jelen nincs és a megye közöns-e belenyugrásával előterjesztését bővebben szől nem indokolja, aligha az el nem ejtetik s n-radunk a már valóban odiosussá vált idegi végrehajtó közegekkel.

Következett a törvényesen összeállítot-kandidáló bizottság által eszközölt kijelöl-s folytán megejtett árvaszéki, elnöki és közgy-mi választás; árvaszéki elnök miként előre s tudni lehetett, Pécsi Imre rettegi járási v- szolgabíró és közgyám Deési Dezső ügyvédjel-jeles külszűségű ifju lett.

Az idő előre haladván, a gyűlést főispá-ur ő méltósága másnap tovább folytatandó felosztaltta; s most következett a patriarcha-szellemlü kedélyes ebéd, meiyen főispán ur ő méltósága, mint házi gazda a király ő F-ségére, Torma Károly a főispánra emelt p-harat, voltak még több pohárköszöntések is, mint „dukál“ ily alkalommal s főtisztelen-Pater Komza Döme jó humoros felköszöntés folyton derűtségben tarták a szép számú ve-dégserget.

(Folytatása következik.)

Az erdélyi gazdák vándor-gyűléséről.

Torda, oct. 3.

Rövid vázlatát akarom adni a vándor-gyűlés utolsó felének, ma d. u. 2 órákor tö-tönt befejezéséig.

Október második elég kedvező időv-szolgált a Paget János gyéresi és csáni szől-telepeire, a Kövend-Bágyoni székely kis bi-tokokra és a helyett Tordán nagy szorgalom-mal kivált szőlőkre kiszállott küldöttségeknek.

Ma reggel 8 órán kezdve egy kevés látogatott és — az igazat megvallva — hi-nyosan előkészített szántóverseny tartatott melyen csak négy pályázó jelent meg s a-ból is kettő figyelembe nem vehető munk-végzett.

Siessünk innen d. e. 10 órára a megye-ház gyűléstermébe. Mint a szorgalmas méh nagy határ helyről egybehordott mézőket: aké mutatták be itt a bírák bizottságok és jószá-látogató küldöttségek 2—3 napi munkássá-gu tanúságos eredményeit.

A bírálatok részletes eredményét anna idején a jegyzőkönyvek fogják közölni, én csa-a legfőbbek fölemlítésére szorítkozom.

Erdély méltó büszkesége és egyik leg-főbb gazdasági kincse: a b o r o k összesen 8 számban voltak kiállítva. Legfőbb jutalm (arany, ezüst, bronz-érmekek és dícsérő okleve let.) Lengyel Ádám, Torda város deré borásza nyert többnyire ozdi és egy pár torda fajborával; aranyérmekek nyertek még Wolf Gy-tordai Sauvignon-Semillion borával; gr. Beth-len Camilló 1872-iki küküllőmenti muskotályá-val. Ezüst érmesek lettek: Osztián Gerő torda traminije; Miksa Elek hadrévi olasz rizlingje Kovács József bátorkeszi ruländer. Bronz ér-met kaptak: Zeyk József gombási carbeneti és gr. Bethlen Camilló 1866-diki asszu bor.

A gép-kiállítást főleg négy kolozsvári cze-töltötte meg: Jankó Vincze, Rajka Péter (Wag-ner); Tauffer Ferencz (Mayer gépeivel) és Czín Pál (vegyes angol-csermelyvölgyi és németo-lszági gépekkel); mindeniket több-keveseb-éremmel tüntették ki. Jankó Vincze kö-rnyű, erős ekéje ezüst érmet, — saját szerke-zeti szelelő és választó rostája hasonlólag ezüst-töt; — kukoricza morzsolója, mely a csutká-és szemet kőleni helyekre gyűjti: bronzérme-kapott. Rajka a Péter vízszintesen nyomó bor-sajtóját ezüst éremmel díjazták; saját talál-mányu nehé, kemény ekéjét bronzal. — Ta-uffer Ferencz által kiállított Mayerféle kézi csép-lőgépek ezüst, szecsavágójának bronz érem jutalma lett. Czín k Pál Claytonféle egy l-álat mozgatott cséplőgépét is bronz éremme-jutalmazták. Tordai korácmester Kovács Lászl-igen jó szerkezetű váltó ekéje 2 darab aranyat az Aranyos-széken és vidékén jó hírben áll-kövendi faekék egyik készítője Ág Márton di-esérő oklevelet nyert.

Cséléd jutalomra b. Kemény György tor-damegye-aranyoszéki főispán ur 50 ftot tü-

zött vott ki, melyet a bírálók, a jelentkezők igényeikhez alkalmazva még 2 tallérral töltöttek meg: 12 cseléd hosszabb idejű hű szolgálatáért 1—1 aranyat, heten 1—1 tallért kaptak. Hallottuk itt 52 évig egy házról szolgált nemesléd nevét (Csép Krisztina), 35 és 32 évig egy gazdánál maradt férfi cselédek.

Szöllőművesek hatan részesültek jutalomban.

Földvári*)

*) Közelebbi tudósításomban Ongert Mihály szász gazd. egyleti képviselő neve, hibásan áll Angernek szedve.

(Folyt. köv.)

Nemzeti színház.

Bánk-bán. Eredeti dráma 5 felvonásban; írta Katona József. Új szereposztással a kolozsvári színpadon előadott, 1875 október 2-án.)

Új szereposztással és új tehetségekkel, melyek azonban még nem erősek. Legalább ezutal még nem mutatták magukat elég erőseknek em Szacsavay Imre, sem D. Eibenschütz M. a egkítőbb magyar drámára.

Ez azonban nem gátolhat abban, hogy a művözöljük az igazgatóságot azért a színviszonyainkra és az illetőkre nézt egyaránt jóvá törököséért, hogy t. i. az ifjabb nemzedéknek is tért akar nyitni, szárnyait próbálgatni s megmutatni: „quid valeant humeri.”

Ez gyümölcsöző versenyt fog kelteni az ismert veteránok és az újabb tehetségek között, alkalmat fog nyújtani az utóbiaknak tanulmányaik és erejük érvényesítésére és a mennyiben az folyvást szítani és éberen foglani a közönség érdeklődését is: még tisztán financiai szempontból is ajánlatos rendszabály.

De épen e szempontokból nem helyeseltük, ha — mint „Bánk-bán”-nal történt — olyan mély tanulmányokat és kifejtett műszi erőt igénylő darabban kezd meg a fiatalbb nemzedék a versenyt, melyre még ez ok szerint nem termett rá, vagy ha nem kelendősküzet és tanulmány után lép a küzdelemre.

Ennek aztán egészen ellenkező eredmény lehet; mert a közönség előtt erőtlén erőltetésnek tűnik fel, többszöri ismétlés esetében hát közönybe megy át az érdeklődés; a kirelt tevéket pedig a kritika vagy közönség széről tapasztalando elismerés-hiány le fogja verni, buzgalomukat pedig el fogja lankasztani.

Ilyenformá reflexiókat keltett bennünk „Bánk-bán” szombati előadása, mely mindenre érdemes volt, de várakozásunkat — megalljuk — egy kissé cserbenhagyta.

Bánk-bán és Melinda azok közé a szép közö tartoznak, melyeknek ábrázolói iránt egy követelésnek szoktunk föllépni. Nagy ívetelésekkel különösen Bánk-bánt illetőleg szemben azzal a körülménnyel, hogy e szép erepet olyan öntudatos és tehetséges művész láttuk már többször, mint Kovács Gyula; szemben azzal a körülménnyel, hogy mind Szacsavay Imrében, mind pedig D. Eibenschütz áriban a komoly törekvés, az alapos tanulmányozás és felcsillamló tehetség olyan szép lelt volt alkalmunk már többször fölfedezni, melyek várakozásunkat, melyet e kísérletökhöz kötünk, igazolni voltak képesek.

S épen ezért annál nagyobb volt csalódásunk a sekélyes eredmény miatt, melyet szombati debütökből mutattak fel.

Az elítélés azonban még nem ítélet, legfőbb még magában nem indokolt ítélet. A annyire tehát e lapok annyira igénybe vett megengedi: röviden indokolnunk kell véleményünket Szacsavay Imre Bánk-bánja és Eibenschütz M. Melindája felett.

Először is mindkettőjükről szemben, úgy szűnik, teljes bizonyossággal constatálhatjuk, legalább annyiban, amennyiben a kivitelről beszélhetünk, — hogy t. i. sem Szacsavay Imre, sem Eibenschütz M. nem tette alaposan részletre kiterjedő tanulmány tárgyává repét.

Legalább a kivitelből, a felfogásból, megjátékuk visszatükrözött, — ismétljük, — kell következtetnünk.

Mindkettőjük felfogása alapján téves gondjuk azt is, hogy miért.

Szacsavay Bánk-bánból, a büszke „nagy ősi”, a magyar király teljhatalmu személye, ki egyfelől a romlott légkörű udvarral szemben mint hazája nyomora fölött mélyen gundul, de azért nem gyáván, kétségbeeső siránkozó mindennapi lélek, hanem állásfoglalás és méltóságának teljes önértékeléssel bíró hazafi és államférfi magaskül fel; másfelől pedig megtámadott családi boldogsága romlását is nem mint egy, a csapás alatt meggördülő s kétségbeesett szerelmes, hanem mint a bosszú felisten jelenik meg; — ebből a kéges alakból, ebből a Bánk-bánból, mondjuk,

Szacsavay egy sentimentalis szerelmes lovagot csinált, kiben nem volt egyéb egy incrimináló hazafinál s egy nyugdélcselő férfinél, minden erő, minden méltóság, minden fenség nélkül.

Szacsavay egész játékaának összenyomása egy olyan alakot reflektált a néző lelkében, mely alak tehetetlennek feltüntetett vergődésében szánalmat kelthet ugyan; de a melynek küzdelmében nem nyilvánul a köznapiságból kiemelkedő lelki nagyság, férfias nagyság, mely a végzet legerősebb csapását is emelt föl fogadja s megérzi ugyan, de meg nem rendül alatta.

A Szacsavay „nagyúr”-a nem ez az alak volt; nem az a fenségesség Bánk-bán, kiben a költő egyikét teremtetette meg a magyar történelem legnagyobb jellemeinek.

S ezért állítjuk, hogy Szacsavay nem hatolt be szerepe mélységeibe, nem tette ezt tüzetes tanulmány tárgyává, minek aztán természetes következménye az lón, hogy sem általánosságban, az egész alakot tekintve, sem a részletekben nem tükrözött vissza játéka helyes felfogást. Ennek persze továbbá az a természetes következménye is lett, hogy játékaának drámai hatása nem tudott arra a magaslatra emelkedni, a hol egy ilyen remek alkotás hatásának kell állania: szántuk a hőst, részvétet is éreztünk iránta; de nem láttunk benne férfias erőt és méltóságot a küzdelemben s ezért nem is tudtunk veleegyütt érezni, szenvedni; nem tudtunk egy szóval fölmelegedni, lelkesülni.

S hogy ezt nem csak a szörszáhasagató, talán pedás „Grübele” mondatja velünk: tapasztalhatta Szacsavay a nagy közönségen is, mely alig egy-két ízben tudott fölmelegedni, lelkesülni az ő Bánk-bánján; s ez is inkább magát a költőt s illetőleg Bánk-bán hazafias phrázissait illette, semhogy a színészt. Pedig hát a nagy közönség mindenütt, de különösen nálunk hamar készen áll a tapsra.

Különben Szacsavay felfogása tévességének illusztrálásul egy pár részlettel is szolgálunk.

Ott van mindjárt az összeesküvés jelenet.

Itt culminál Bánk jelleme: itt a legnagyobb, mint hazafi és ember s itt a tetőpont jellem fejlődésében.

S mit csinált Szacsavay ez épen oly hatóságos, mint nehéz jelenetből? Semmit. Vagy a mi még rosszabb: azt, a mi homlokegyenest ellenkezik Bánk jellemével. Sehol semmi nyoma sem volt annak a férfias erőszátnak, mely azzal az öntudattal lép be az összeesküvés közé, hogy egy háborgó tengert kell lecsillapítani a hazaszeretnek, a szilárd föllépés férfias öntudatoságának, a meggyőződés lelkesedésének, a rábeszélő ékesszólásnak mindenható fegyvereivel! Sehol semmi nyoma az erőnek, a hősiességnek, a fenségességnek!

Hanem igen is kaptunk e helyett üres declamatiót, mely üres, üzenyszerű monotonitásával kifárasztja a hallgatót: láttunk üres, mesetértelt páthoszt, mely a hanghordozás melodikus hullamzásával aharta helyettesíteti a meggyőződés, az érzelmi igazságot és erejét; kaptunk egy nyílt tekintetű, emelt fejű hős helyett egy csaknem meghunyászkodó alakot, ki majdnem összegörnyed Petur bán hazafiaságának olymi kitérési alatt s a kinek melle, az állítólagos, de tulajdonképp csak csinált érzelme sulya alatt oly természetellenes hullámzásba jő, hogy kinlódása önkénytelenül egy anatómiai muzeumbeli mesterséges lélekzési szervezet utánzatát juttatja eszünkbe!

(Vége következik)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, oct. 4. 1875.

— **A m. kir. igazságügyminiszter**

Szabó István csikszederai törvényszéki II. oszt. irodatisztát a kézdi-vásárhelyi törvényszékhez helyezte át.

— **A m. kir. igazságügyminiszter**

Csákány István kolozsvári törvényszéki telek-könyvi irnokot, ugyanazon törvényszékhez, segédtelekkönyvezetővé nevezte ki.

— **Arnulf** bajor herceg tegnap váro-

sunkba érkezett s ma d. e. 10 órakor látogatását az egyet. rectorával tudatva, b. Nepcsa Elek, gr. Bánffy Béla, gr. Cobdell főudvarmestere kíséretében megtekintette a muz. egyleti régiség is éremtárat az egyet. és muz. egyleti könyvtárt és különösen megmutatták Szabó Károly által a kéziratgyűjteményt. Igéri, hogy az egyes egyetemi intézeteket is részszintendi látogatásában. A herceg még néhány napig lesz körünkben; s f. hó 10-ikén medveadásra rándul.

— **A „M. Polgár”** vasárnapi szám-

ban bizonyos egyetemi hallgatók, kiknek nevei csak a „M. P.” szerkesztőségében tekinthetők meg, jónak látják folytatni a „játék barlang”-affairt: „illetékelennek” nevezik ez ügyben a „Kelet” beavatkozását; kijelentik, hogy a „M. P.” incriminált híre az egyetemi polgárságot legtávolabbról sem sérti s hogy végül nincs tudomásuk róla, miszerint ama közlemény el-

len az egyetemi ifjuság testületileg akarna fellépni. Részünkről sajnáljuk, hogy olyan egyetemi hallgatók is léteznek, kiket nem sért, ha az egyetemi polgárság közvéleményére a rendőrséget nyilvánosan figyelmeztetik; eddig nem tapasztaltuk, hogy oly kábák is lennének közöttük, kik ugyanazon lapban, mely atyáskodásával oly botorul megsértette az ifjuság önértékelését, illetéktelennek nevezik a másikat erre vonatkozó jóindulatu védelmét; végül tudtuk, hogy van az ifjuságnak néhány semmi reputációval sem bíró tagja, de azt nem, hogy ezek annyira nem érintkeznek társaikkal, miszerint ne tudnák meg tőlük, hogy az egyetemi polgárság elnöke ez ügyben közgyűlést tartására van általuk felszólítva. Azon uraságot pedig, ki a színpadról került az egyetembe s kinek bármily odaadó servilismussal is a kezébe adott ivre a nyilatkozat megjelenéséig csak még két magafajta egyént sikerült fogni s nem röstelte a számos elutasítást elviselni, azt hisszük, ha eddig nem, ezután eléggé megbünteti az ifjuság közvéleménye.

— **A kolozsvári** önkéntes tűzoltóegylet tagjai közül ötön, névszerint Grau Frigyes, Katona Károly, Nagy János, Papp Pál, s Hampel János nyilvános vizsgálatot állottak ki tegnap a tűzoltói laktanya udvarán a szivattyú kezelésből s a mászástól. A vizsgálat az egyet. összes tagjainak jelenlétében folyt le. A parancsnokság által kinevezett vizsgáló bizottság Pál Sándor, Bartha János, Böckel Sigmund, Zattler József s Vaszi Sigmund szemléiből állott, melyhez a működő tagok közfelkiáltással még két tagot választottak a mászók: Nedorost Ferencet s szivattyúsok: Csiki Lukást. A vizsgálatra előállott mind az öt egyén sikeres eredményt tanusított, s különösen Grau Frigyes tűzoltói képzettségének szép jelét tanusította.

— **Jubilaeum.** Drechsler Károly lovag cs. k. altábornagy tegnap tartotta ötvenéves katonai szolgálatának öröminnépét. A közös hadsereg és honvédség tisztikara teljes számban és díszben s a városi hatóság a polgármester és főkapitány urak személyében tisztelgett az agg katonának, kifejezve szerencsekívánataikat.

— **Farkas Béni** a hirhedett rabló és több hozzá többé-kevésbé méltó cimborája városunkba érkezett, természetesen éber „garde des dames”-ság kíséretében. Idehozataluk intentionja felől még nem vagyunk biztos tájékozottságból.

— **József** főherceg ő fenségét tegnapra várták M.-Vásárhelyre, mely város jelenleg szokatlanul élénk a nagy számban oda gyűlt honvédségtől.

— **A magyar** jogtudományi irodalom története című munkáján dolgozik jelenleg Szilágyi István, a máramaros-szigeti jogakadémia igazgatója. E munka hosszas tanulmányok és buvárlatok terméke lesz.

— **Az akadémia** heti üléseinek sorozatát tegnap a történelmi és bölcsészeti osztály kezdte meg. Értekezést tartottak: Pesti Frigyes „A szörény-vármegyei hajdani oláh kerületek”-ről, Szilágyi Sándor pedig „Izabella trónfoglalásáról Erdélyben.” A nyelvtudományi osztály ülése, e hó 18-án lesz. Akkor olvassák fel Brassai Samu értekezését a nyelvjavítás ügyéről s akkor foglalta el a székét Bartalus István „Nemzetiség a zenében” című értekezésével.

— **Hymen**, Halmy Ferenc színházunk egykori tagja s most a budapesti színház jeles tagja szombaton délután vezette oltárhoz Mindszenty Cornélia kisseraszonyt, az ismert jeles operette énekesnőt. Az esküvő egész csendben a józsefvárosi templomban tartott meg.

— **Béldi Gergely** főkirálybíró — vezetése alatt szept. 18-án tartott meg Maros-szék harmadik rendes évnegyedes közgyűlése.

A szőnyegen forgott tárgyak közül a következőket emeljük ki. A főkirálybíró a nyár folyamán a törvényhatóságot beutazván, egybekel mellet az utakra is kiváló gondot és figyelmet fordított, s úgy találván, hogy azok a létező erők célszerűbb fölhasználásával jobb karban is lehetnének — e tekintetben javaslat tételre egy ügybuzgó férfiakból alakítandó bizottság kiküldetését ajánlotta. Az ajánlat egyhangulag elfogadtatott s a bizottsági kiküldetett. A törvényhatósági betegápolási alapra nézve alkirálybíró megbízott, hogy minden egyenes adóforint után 1 krajczár rovattal szedessen be, s a falusi tánczvigalmak ugyan e célra 20 krajczárral rovassanak meg. Borsodmegyének az országyűléshez intézett felirata a honvédelmi miniszternek a lovak próba-állítására vonatkozó rendelet ellen hosszaz, élénk vita után egy szavazati többséggel tudomásul vétetett; azt azonban csaknem minden szónok kifejező, hogy jövőre kívánatos lenne, ha a kormány a közönséget ilyes terhelő eljárásról és költségeiről megkímélné.

— **Kimutatás** a kolozsvári egyetemi tanárképzede működéséről 1874/5. tanévben. Rendes tag volt 20. Államostöndíjas 10. Rendkívüli tag 18. Vendéghallgató 24. Összesen 72. Ebből a II-ik félévben kimaradt 10, de jött 5

uj. A tanári kar 1 igazgatóból s 15 tanárból áll. Az intézeti tagok által készített dolgozatok közül kettő a földtani társulat közlönyében fog megjelenni.

— **Az arany valuta Németországban.** A német birodalmi kormány egy rendeletével az aranyérték kötelező voltát, minden ellenkező hír dacára, 1876. január 1-ére állapítja meg. Nehány órával e hirdetés megjelenté után a porosz bank egy teljes percczel fölémelte a kamatlábát. A német kormány eljárása nagy megrázkodásokkal fog járni a börzéken, az összes pénzpiacra. E rendszabály folytán az összes jegybankoknak tömérdek dolguk lesz tallérra szóló értékpapírokat bevéltásával, a hitelt meg fogják szorítani s ebből igen komoly zavarok származhatnak.

— **A párisi tapsonczok.** A „Gaulois” érdekes részleteket cseveg el a párisi opera claquejáról. Az összegek, melyeket a párisi tapsonczok főnöke a tapsonczok nyer, a szerintosztatnak be, mint a milyen az illető művészek és művésznőknek a fizetése. Faure (a párisi opera legjelesebb tagja) és Carvalho asszony fizetnek legtöbbit. Mind e fizetések dacára az igazgatónak jogában áll, hogy a kikötött tapsonczokat akkor vonja meg a művészekről, a mikor akarja. Ez ellen a határozat ellen aztán nincs is felelősség. Akár tapsolják a művészt, akár nem, a tapsonczok feje megkapja a maga díjait. E határozat néha éles megjegyzésekre s vitákra ad alkalmat. Egy „Troubadour” legutóbbi előadása előtt Faure megegyezett a claque vezetőjével, hogy az első felvonás teretjének végén erősen brávozzanak és ujjaztassák meg Hallanzier igazgatót ellenvételt, mely miatt művész és igazgató közt heves szóvita támadt. Végre mindkét fél engedett valamit követeléséből; az igazgató megnyugodott benne, hogy erősen tapsoljanak, Faure pedig lemondott a kívánságról, hogy a terzetet megismételtesse.

— **Lulu herceg.** A párisi „Figaro” szerint: a császári herceg el van határozva, hogy a föld körül való utazásra indul részint saját tanulmányai gyarapítása végett, részint azért, hogy hűveinek türelmetlen beavatkozása alól magát emancipálja. A Pays. (a mely bonapartista lap) alaptalannak tartja e hirt.

— **Vajdahunyad** város képviselő testülete szept. 27-én Dalia György polgármester elnöke alatt tartott rendkívüli gyűlésben elhatározta, hogy a nem remélt esetben, ha vajdahunyadi vár alatti vizimalom eladása abban nem hagyatnók, intézkessék a pénzügyminiszter urhoz felirattal azon kérés, illetőleg ajánlat, hogy a kérdéses malom egyezkedés útján engedessék a város birtokába, oly feltétel mellett, hogy a város, miután nem nyereszkedési vágyból, hanem a várkastély jövő igénye iránti tiszta honfui kegyelemből venné birtokába — kötelezi magát, hogy mihelyt a várnak ezen malom, és malom-helyre szüksége lesz, azt a vételár egyszerű megtérítése mellett azonnal az államtulajdonába visszabocsátja. Ohajjuk, hogy a város képviselő testületének e loyális és hazafias intentiója ajánlata a pénzügyminiszter ur által méltányos figyelembe vétessék.

— **Érdekes sakk-játszma.** A sakkvilág figyelmét elfogja a nagy játszma, mely közelébb kezdődött el Európa két igen hírneves sakkjátsozója közt. A játszma október 1-től a tél kezdetéig fog valszínnel tartatni Londonban. A küzdők: Blackburn hírneves angol sakkes és Steinitz, bécsi sakkes, ki az 1874-iki nemzetközi sakkjáték alkalmával az első díjat nyerte el.

— **Páratlan gyalázatoságot** mond el a temesvári német lap. Kezdián m. hó 16-án megjelen Sch. F. kezdiálakos házában egy rozshírű fiatal ember, kinek nevét azonban az emilitett lap elhallgatja, s csak V. M.-nek nevezi. Fegyver volt kezében s azt mondta fenyegetések közt, hogy ő magával akarja vinni a házi leányt. Az alig 15 éves leány ezeket hallva, rémülten a szomszédba menekült, de V. M. ide is követte, s a szintén megjelent atyát s a szomszédbelieket agyonlövéssele fenyegetvén, a kétségbeesett lányt magával hurcolta. A leány apja Szántó Lajos kerületi cse ndbztoshoz ment, ki pandurokkal kereste a lányt, de csak másnap találták meg a lánnyal együtt. V. M.-et elfogták, a lányt pedig az apa Paracra küldte egyik rokonához. V. M. azonban megszabadította magát, s a leányt Paracra szállító kocsi Lukarecz és Besztovác közl elvén, a lovak gyeplőit megragadja, s szerencsétlenül lányt anyja karjai közül kirántja, ismét agyonlövéssele fenyegetvén, ki őket követni merészelné. Ez ismételt erőszak után történt feljelentésre a csendbiztos megint nyomozni kezdett és a mákvirágot Sustrán a lánnyal együtt egy ház padlásán bezárva feltalálta. A lány apja ekkor a községi bírósághoz ment és oltalmát kért, az azonban azon válaszzal utasította el, hogy ő nem lesz bolond magát agyonlövni és házáat felgyújtatni. E közben a lányról martalékát a bíróságnak, az egész jelenlétében és ezek láttára magával hurcolta, szept. 20-án a kétségbeesett apa jelentést tett e tárgyban

a szolgabírónak, ki atonban töle minden segédkeztést megtagadott; csupán a lippai járásbíró-ságnál nyert meghallgatást. A szolgabíró felhivatott, hogy a lányrablót és áldozatát rögtön nyomoztassa ki és az első Lippára küldje. E felszólítást a szolgabíró szintén ad acta tette. Csak mult pénteken jutott e gyalázatos eset a temesvári kir. törvényszék tudomására, mely V. M.-nek haladéktalanul előállítását rendelte el, azonban e rendeletére még válasz sem érkezett, s a lányrablót még háborítlan birtokában van a szerencsétlen áldozatnak, míg ennek szülei a leginkább érzések közt várják szeretett lányuk szabadulását.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet

4-ik szám.

Kolozsvárt, kedd, oct. 5-én 1875.

Traversz István felléptével

A tévedtő

La traviata.

Opera 4 felvonásban. Írta Píave; zenéjét szerze Verdi.

SZEMÉLYEK.

Valery Violetta	—	—	—	Neszveda A.
Bervoix Flora	—	—	—	Könczöl Etel.
Germond Alfréd	—	—	—	Zajonghy.
Germond György, Alfréd atyja	—	—	—	Traversz I.
Gaston, Letorieres Vicomte	—	—	—	X. X. X.
Douphol báró	—	—	—	Sebestyén.
Dobigny marquis	—	—	—	Várad.
Grenville orvos	—	—	—	Marcell.
Annina	—	—	—	Sándoriné.
Giuseppe	—	—	—	Beczkoj.

Violetta és Flora barátai, barátinők mint cigányok és cigányok. Történik Párisban és környékén. Idő: 1780. körül.

Helyérek mint rendesen.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10 előtt

Holnap szerdán oct. 6-án, új betanulással, új díszlettel: Szentgyörgy Lovag dráma 3 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oktober 1-én 5% Metaliques 70— frt
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 73.50
frt. 1860-iki államkölcsön 111.40. Bankrésztvényt 918.— Hitelrésztvényt 210.75 London 111.90. frt. Ezüst 101.40 Cs. kir. arany 533 1/2.—. Napoleon-or 892— 100 mark németértékű 55.40—

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.30
Temesvári 80.— Erdélyi 79— Horvátországi 84.—

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Nyiltér.)*

— **Ajánlat.** A ki nemcsak jó és olcsó cséplőgépet birni, hanem fontos és gyors szolgáltatást elérni óhajt, forduljon e nembens az első üzemhez, t. i. az évek óta jó hírről ismert ifj. Weil Mór céghez majnai Frankfurtban, s ne engedje magát hirdetések utánzására, valamint hasonló nevek használására által tévutra vezettetni. — A Weil cég Frankfurtban tetemesen leszállította árait, s a legjobb gépeket a legolcsóbban árulja.

Weil cséplőgépei.

Hirlapi hirdetések és más ajánlatok folytán egy

Weil-féle cséplőgépet

rendeltem az ifj. Weil Mór cégtől majnai Frankfurtban, s nem mulasztom el tapasztalaim felől következtetést juttatni nyilvánosságra:

E gép szolgálatképessége nemcsak megfelelt kívánságomnak, hanem még felül is multa várakozásomat. — 2 segéd melletti könnyű működéssel óránként 64 követ csépltem, s oly teljes volt a munka, hogy sem a kicséplést kalászból nem marad egyetlen szem is, sem elmozdult szemem nem lehetett találni.

A csekély beszerzési ár mellett szinte megfoghatlan, hogyan lehetnek még embernek, a kik cséppel és hadaróval kinlódnak, a helyett, hogy néhány talléron ily hasznos gépet szerezzének maguknak, a melynek egyetlen gazdaságnál sem volna szabad hiányoznia, mert négy hét alatt kifizeti magát.

Ennyit az igazság és a gazdaság érdekében.

Halason Kistelek mellett.
(aláírva) Nagy Antal,
birtokos.

PERL fogorvos

október 8-án tér vissza körutjából s folytonosan Kofozsvárt marad.

*) F rovat alatti közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Arlejtési hirdetés.

Kolozs megye alispánja részéről közhírré tétetik, hogy a b. hunyad — zombori úton, bikal — farnasi 6, 5 kilométer hosszú szakasza f. évben 813 két köbméter nagyságú kavicsfalom szállítandó ki. — Kiküldési ár 4 frt 4 kr.

Nevezett vállalat biztosítása czéljából f. é. október 11-én, a megye épület nagyertermében szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről árlejtési kívánc az azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy a részletes feltételek a megyei mérnök irodájában napoként d. e. 10—12 óráig megtekinthetők.

Kolozs megye alispánjától.

Kolozsvárt, 1875. szeptember 30-kán.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

„VICTORIA“ biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

A vagyon mérleg és forgalmi kimutatás kivonata:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865) — 1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.

Összesen: 19,606.023 ft. 99.

Kifizetett károk kezdettől (1865) —

1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.

Kifizetett károk

1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.

Összesen: 6,680.656 ft. 27.

Kiosztott nyereség kezdettől 1874-
dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.

Biztosítási alap:

Alap tőke (ebből 1 millió forint
teljesen befizetve) 2,000.000 ft. —

Tartalék alapok az összes biztosítási

ágakban o. é. 1,369.989 ft. 32.

Evi tiszta díj bevétel 1,500.000 „ —.

Összesen: 4,869.989 ft. 32.

Felhívás

takarmány és gabona neműek tűzkár ellen
biztosítására.

Az aratás és széná csinálás befejeztével, van szerencsénk
jelenteni, hogy a „VICTORIA“ akár központon, akár a vidéken megbízott
fő- és alügynökei közvetítésével biztosítást nyújt, minden mezei termény
tűz által elkarosulása ellen.

A biztosítás egyaránt elfogadják a helységekben, vagy azokon ki-
vül, az utazókban, boglyákban, vagy berakva az épületekbe, fedél alatt,
sőt már hordás alatt keresztben és kalangyokban.

Elosztás után a biztosítás a szemre is kiterjed, a hová rakodás
előre tudatása feltétele mellett.

A folyó időnyre különös kedvezmények állapítottak meg, melyek
az illető ügynökségeknél megtudhatók.

Csésző gépek, ha egy helyről másra vándorolnak is, szintén biz-
tosíthatók.

Díjtételekkel és — tájékoztató — biztosítási példákkal az ügynökségek
szolgálnak.

Ezen kívül biztosítás alá vétetnek mindenféle gazdasági eszközök,
marha állomány, gazdasági és laképítetek, minden ingóságok, kereske-
delmi és iparezkek.

Társas- árva- és egyházi épületeknél különös kedvezmények nyúj-
tatnak. (329) (11-*)

Végre életbiztosítások kötetnek minden szokásban lévő módzatokkal.

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötele-
zettségének mindig híven és pontosan megfelelvén, bizalommal hívja fel
a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és
minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA“ bizt. társaság igazgatósága.

(316) (10-12)

**Bécsi bútor-
ipar
VÉGRÖMLÉSÉT**

a vándorúletek okozták, a melyek vállalkozói a közönség jóhi-
szeműségére számítván, árlejtések, szálloda- és urasági bútor-
végkiadás kezegetése alatt, a minőség rovására megcsalják, s a gyárost czéljaiknak
megfelelő roz. cikkek készítésére csábítják.

A t. cz. közönség és magas úrrend érdekében áll tehát, hogy szükség esetén sok
év óta fennálló czégnél forduljon, s ajánljuk mindentelét bútor-nemmel bő-
ven ellátott raktárunkat, a legolcsóbb árak s legjobb szolgálat
biztosítása mellett.

Frankl Ignác, czég Frankl J. G. és L.,
asztalos és kárpitos
Bécs, II. Obere Donaustrasse 91 sz. a Schüllerhof mellett.

Hirdetés.

A kolozsvári m. k. tudomány-egyetem helyiségeinek 1875-ik évi
fűtésére szükségesítő 250 rövid öl tűzfűtő beszerzése elhatározatván, vál-
belközni szándékozók értesítettnek; miszerint folyó évi október 10-ig az
egyetem udvarára mutatóványkép egy—egy 72' magas, 72" széles és 36"
hosszu legjobb minőségű minta öl tűzfűtő beszállítsanak, s ugyanazon napon
a minta szerinti ölfűtő határozott árát, menyenyiért a fenn kitett számban
készen beszállítva, rendes ölekre rakva előállítani hajlandók, szabályszerű
írásbeli zártajánlatba (Offert) téve, az egyetemi gondnoki hivatalhoz beadják.

Az ajánlatok felbontására, tárgyalására és a szerződés megkötésére
határnapul Kolozsvárt az egyetemi épület 17. számú gondnoki irodában
folyó évi október 11. délelőtti 10 órája tűzetik ki;
ezen tárgyalásra egyszersmind a fennebbi feltételek értelmében vállalkozni
szándékozók ezennel meghívtnak.

Minden egyes zártajánlat 50—50 osztr. értékű forint bántpénzzel
ellátandó.

Kelt Kolozsvárt, 1875. október-hó 3-kán.

LÁPOSSY MÁRTON, m. k. egyet. gondnok.

WEIL-féle cséplőgépek

(133)

kaphatók

(18-*)

ifj. Weil Mór által

ifj. Weil Mór által

Majnai-Frankfurtban,

Bécsben,

gazdasági csarnok

Franzensbrückenstrasse 13. sz.

Derék ügynökök óhajtanak.

IRODALMI UJDONSÁGOK!

Épen most jelent meg!

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

Görög-magyar Szótár.

Második, újonnan átdolgozott és bővített kiadás.

Szerkesztették

SOLTÉSZ FERENCZ ÉS SZINYEI ENDRE

sárospataki tanárok.

Kiadja „az irodalmi-kör“ a főiskola költségén.

Sárospatak, 1875.

Ára 4 frt 50 kr.

Legujabban megjelentek:

és Stein János könyvkereskedésében

Kolozsvárt kaphatók:

Halotti egyházi beszédek.

Irta Heiszler József, dobrádi ref. lelkész.

Ára 1 frt 60 kr.

Kálozdy Béla.

Regény. Két kötetben.

Irta Beöthy Zsolt.

Ára a két kötetnek 3 frt 50 kr.

**Az ujabban felmerült borkérdések
megoldásához.**

Irta dr. Entz Ferencz. Ára 40 kr.

Kisérleti természettan.

Az ujabban elméletek alapján szerkesztett kézikönyv.
Középtanodák felsőbb osztályai számára.

Irta Fehér Ipoly,

pannonhalmi benczés, az esztergomi főgymnasium
igazgatója.

Második javított kiadás. Első fele.

Ára 2 frt 80 kr.

A vegytan és ásványtan tankönyve,

a reáliskolák IV. és V. osztálya számára.

Az új tanterv igényeire alkalmazva.

Irta dr. HAYDU GYULA tanár.

A szövegbe nyomott 165 fametszettel.

Ára 1 frt 20 kr.

A magyar királyság katonai földirata.

Földrajzi kézikönyv.

a m. k. honvédelmi miniszter 1875. ápril 9-kén
számu rendeletével ideiglenes tankönyvvül elfogadva.

Összeállította Ujhegyi Béla,

m. kir. főhadnagy és tanár a m. k. honvédségi

Ludovika akadémián.

Ára 1 frt 20 kr.

ÚTON—ÚTFÉLEN

Rajzok úti-naplóból.

Irta B. Pongrácz Emil.

Ára a két kötetnek 3 forint.

Kereskedelmi iránytan és levelező,

egybekötve kereskedelmi- és magán-ügy iratokkal

Gyakorlati kézikönyv,

kereskedők, gyárosok, pénz- és iparvállalati tiszt-
viselők és más iparüzők használatára.

Irta Hanzély Ferencz.

A „pesti kereskedő ifjak társulata“ által jutalmazott
pályamű. Második kiadás.

Ára 2 frt.

**Módszeres útmutatás, a tizedes törttel
tanításához,**

a métermérték alapján és az ezekkel való
számolási mód.

Tanítók, szülők és nevelők számára.

Irta Kordos Gusztáv, a löcei m. k. főreáltanoda

r. tanára. Ára 60 kr.

Görög, római hun-magyar mondák.

Szerkesztette Békési Gyula gym. tanár.

Első füzet: Görög mondák.

Ára 60 kr.

(420) (3-6)

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJÁBA

KOLOZSVÁRT

nagy menyenyiségben érkeztek

függő, lali- és asztali petroleum és moderateur

L Á M P Á K.

Továbbá:

legujabb divatu és legjobbféle
ősz és téli KALAPOK

feltűnő jutányos árban.

Ezen most jelent meg és
Stein János könyvke-
reskedésében Kolozsvárt

kapható:

Egy társaság ostobaság.
Humoristikus eszmék, ötle-
tek, élcezek egyvelege.
Gyönyörű színyomatu
borítéka kenékeny köte

Ára 1 frt 40 kr.

Az 1876 január 1-én

használatba jövő

mértékek és súlyok ábrái magyarázattal.

Ára csak 10 kr.

Postán küldve 15 kr. bérmentesül,
de a pénz előre beküldendő, leg-
czélszerűbb 3 darab 5 kros levé-
bélyegben.